

Projektledare inom den idéburna sektorns ANDT-förebyggande arbete

Susanna Geidne^{1 5} Ingela Fredriksson^{2 5} Sofia Green^{2 5}
Camilla Pettersson^{1 5} Madelene Larsson^{3 5} Charli Eriksson^{4 5}

¹Fil. Dr. i Folkhälsovetenskap. E-post: susanna.geidne@oru.se. ²Projektsekreterare. ³Doktorand i Folkhälsovetenskap. ⁴Professor i Folkhälsovetenskap. ⁵Institutionen för hälsovetenskap och medicin, Örebro universitet.

I Sverige ges stora ekonomiska bidrag till det civila samhället och betydelsen av dess kunskap, erfarenhet och engagemang är en vital del av arbetet med att nå målen i ANDT-strategin. Sedan 2003 är ett forskarteam vid Örebro universitet engagerade för forskning, dokumentation och stöd till idéburna organisationer inom regeringens ANDT-satsning. Kunskap om de som arbetar ANDT-förebyggande inom idéburna organisationer är viktig då dessa personer ofta har en betydande roll för projektens resultat. Denna artikel belyser projektledarnas bakgrund, arbetsuppgifter samt deras roll som projektledare. Vår "typiska" projektledare har många likheter med ideellt engagerade, men även med de som arbetar med ANDT-förebyggande inom det offentliga. Samtidigt är de en heterogen grupp beroende av vilka organisationer de representerar.

In Sweden large grants are given to civil society and the importance of its knowledge, experience and dedication is a vital part to achieve the objectives within the governmental ANDT-strategy. Since 2003, a research team at Örebro University is engaged for research, documentation and support to NGOs within this governmental investment. Knowledge about persons working with ANDT prevention in NGOs is important because these people often have a significant role for the project. This paper highlights the project managers' background, tasks, and their role as project manager. Our "typical" project manager has many similarities with Swedish volunteers, but also with those who work with ANDT prevention within the Public Sector. However, they are a heterogeneous group concerning the organizations they represent.

Inledning

I Sverige ges årligen nationellt stöd till det civila samhället och den totala summan för bidragen uppgick 2009 till nästan 10 miljarder kronor. Den största delen av stödet (80 %) går till folkbildning, idrott och bistånd (Prop. 2009/10:55). Stadsbidraget fördelas av

27 olika myndigheter och förbund, däribland Folkhälsomyndigheten (tidigare Folkhälsainstitutet), Socialstyrelsen och Ungdomsstyrelsen (Regeringen, 2014). Av de idéburna organisationernas totala inkomster utgör dock det offentliga stödet bara cirka 30 %, res-

tema

ten är medlemsavgifter och donationer (Prop. 2009/10:55).

Betydelsen av idéburna organisationers kunskap, erfarenhet och engagemang är en vital del av arbetet med att nå målen i regeringens ANDT-strategi 2011-2015 (Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak) (Prop. 2010/11:47). Regeringen betonar detta i strategin och företrädare för idéburna organisationer ingår i Regeringens råd för ANDT-frågor. Det finns även en överenskommelse mellan regeringen, SKL och de idéburna organisationerna inom sociala sektorn som bland annat syftar till att stärka de idéburna organisationernas roll som oberoende röstbärare och opinionsbildare samt att stödja framväxten av en mängd olika organisationer (Prop. 2008/09:207). De svenska idéburna organisationerna har arbetat med alkoholprevention under många år (Andréasson, Göransson, Lindberg et al., 2007). Även internationellt belyses den tredje sektorns viktiga roll i att utveckla lokalt engagemang och partnerskap (Marmot, 2010). Staten sätter en stor tilltro till det civila samhället. Det förväntas att idéburna organisationer skall resultera i positiva effekter på demokratin och samhället men effekterna av de statliga bidragen till idéburna organisationer är högst oklara (Danielsson, Zetterberg & Amnå, 2009). Forskning och tidigare utvärderingar ger få belägg för att de projekt som bedrivits med statligt stöd för lokalt förebyggande arbete skulle ha haft effekt på alkoholkonsumtionen. Riksrevisionens granskning bekräftar att de metoder som kommunerna och de ideella organisationerna använder

i många fall saknar evidens för effekter. Användningen av evidensbaserade metoder försvåras av att det i vissa fall är något oklart vilka metoder som har vetenskapligt bevisade effekter (Riksrevisionen, 2010).

Sedan 2003 har forskarteamet vid Örebro universitet i forskningsprogrammet ”Med kraft och vilja” genom avtal med myndigheter (först Socialstyrelsen, sedan Statens Folkhälsoinstitut och nu Folkhälsomyndigheten) varit engagerade för forskning, dokumentation och stöd till de idéburna organisationerna som får utvecklingsmedel tilldelade inom regeringens satsning på ANDT-förebyggande arbete (Eriksson, Geidne, Larsson & Pettersson, 2010). Forskningsprogrammet syftar till att öka kunskapsbasen om idéburna organisationers ANDT-förebyggande arbete. FoU-satsningen innehåller insatser för att främja en god dokumentation av samtliga verksamheter inom satsningen. Några projekt är också utvalda för fördjupningsstudier av det förebyggande arbetets förutsättningar, genomförande och resultat, vilket bland annat lett fram till två avhandlingar (Pettersson, 2010; Geidne, 2012). Fördjupningsstudierna har berört olika arenor och olika målgrupper och flera har även haft en partcipatorisk ansats. En förutsättning för praktikinära forskning är ett respektfullt partnerskap mellan myndigheter, praktiker och forskare (Eriksson, Geidne, Larsson & Pettersson, 2011).

Denna artikel är den första i en serie på tre i detta nummer som behandlar fördjupningsstudien om projektledarna

inom forskningsprogrammet. Studien syftar till att belysa villkoren för projektledarna samt att bidra till lärandet om projektledandets konst.

Vilka är de ideella?

Den typiskt ideellt aktiva personen beskrivs som en välutbildad man eller kvinna, 30-45 år, mitt i karriären med god ekonomi och god position i samhället samt med fler och tätare informella nätverk jämfört med andra. Personen är född i Sverige, kommer från en familj med föreningsvana samt tillhör medelklassen (Svedberg, von Essen & Jegermalm, 2010; Linderyd, 2008; Olsson, Jeppsson Grassman & Svedberg, 2005; Wijkström & af Malmborg, 2005). De som arbetar ideellt gör ofta insatser i mer än en organisation. Varje aktiv person gör i genomsnitt insatser i 1,8 organisationer (Svedberg, von Essen & Jegermalm, 2010). Tidigare engagemang verkar även ha betydelse för om man engagerar sig igen (Fröding, Geidne, Elander & Eriksson, 2011).

I Sverige är kvinnor något mindre frivilligt aktiva än män men deras sociala nätverk och engagemang bedöms som bredare. De aktiva kvinnorna tycks också ha högre utbildningsnivå jämfört med de aktiva männen. Trots detta har de inte tillgång till de mest inflytelserika positionerna inom organisationerna. Även om könsskillnaderna inte är stora verkar den tidigare könsutjämningen inom den ideella sektorn ha bromsats upp både när det gäller deltagande och inflytande (Blennberger et al., 2004). Kvinnorna har dock fått allt fler styrelseuppdrag (Svedberg

et al., 2010). Kvinnor har historiskt sett varit mer eller mindre uteslutna från vissa samhällskontexter men medgivits att delta och avancera inom civilsamhället genom idéburna organisationer. Den idéburna sektorn kan därmed anses ha bidragit till en uppmjukning av stereotypa uppfattningar om hur en ledare ska vara. Oavsett kön beskrivs en bra ledare för en idéburen organisation vara inkännande, empatisk, öppen, säker i sin roll, tålmodig och flexibel (Tschirhart & Bielefeld, 2012).

Människors möjlighet att organisera sig har länge betraktats som ett grundläggande inslag i, och förutsättning för, en fungerande demokrati i Sverige. Föreningslivet skildras ofta som en demokratiskola och en arena för att främja människors sociala relationer, nätverk och sociala kapital (Blennberger et al., 2004). Ju mer kompetens det krävs för ideellt arbete, desto större risk att utesluta de lågutbildade, de utan nätverk och de minst välartikulerade (Svedberg, 2005). Grupper som redan har resurser antas öka sina resurser ytterligare genom sitt engagemang och sin delaktighet. Idrottsföreningar tycks dock rekrytera ideella med mer varierande utbildnings- och inkomstnivå jämfört med socialt orienterade organisationer (Jeppsson Grassman & Svedberg, 1999). De som aldrig arbetat ideellt har generellt lägre lön och är oftare ensamstående utan barn jämfört med befolkningen i stort (Svedberg et al., 2010). Andra menar att viss gruppidentitet är viktigare än utbildnings- och arbetserfarenhet för att ingå i vissa slags organisationer (Hammare & Stenbacka, 2003).

Vilka arbetar i idéburna organisationer?

Det civila samhället beskrivs i ett regeringsuppdrag (SCB, 2011) bestå av drygt 200 000 (icke-vinstdrivande) organisationer och av dessa kategoriseras nästan 130 000 som ideella föreningar. Det civila samhället har 25 miljoner medlemmar och det är runt 930 000 som engagerar sig ideellt. Inom det civila samhället finns även cirka 61 000 anställda. Omräknat till heltidspersoner blir det 53 000. De flesta anställda finns inom rekreation och kultur, men de finns också många inom till exempel fackförbund och religiösa samfund. Tre fjärdedelar av de ideella och mer än hälften av de anställda finns utanför Stockholms län. Vilka de anställda i idéburna organisationer är, förutom i vilken typ av organisationer de finns, saknas det information om.

En amerikansk studie av vilka som väljer att utbilda sig för arbete inom den icke-vinstdrivna sektorn visade att det var främst vita kvinnor som utbildade sig. De flesta hade tidigare varit eller var anställda av en *nonprofit organization* medan de gick utbildningen (Wilson & Larson, 2002).

Vilka arbetar med ANDT-förebyggande arbete?

En kartläggning av de kommunala drogsamordnarna visade att det var en något högre andel kvinnor än män som arbetar med ANDT-förebyggande arbete (Häregård, 2005). Medelåldern var 46 år och nästan 80 % hade någon typ av högskoleutbildning. Majoriteten hade mer än tre års erfarenhet av ANDT- eller annat förebyggande

arbete. Knappt hälften arbetade med förebyggande insatser på heltid och endast hälften av samordnarna hade en tillsvidareanställning inom kommunen. Tre fjärdedelar hade en styrgrupp i sitt arbete, som ofta bestod av representanter från skola, fritid och socialtjänst, däremot inte så ofta från föreningslivet. De ord som samordnarna i högst utsträckning menade bäst beskrev deras arbete var samordnare, igångsättare, inspiratör och informatör. En annan grupp som arbetar med ANDT-frågor är länssamordnarna. De består för närvarande av 75 % kvinnor, majoriteten är högskoleutbildade och har i genomsnitt arbetat 7 år som länssamordnare (Montin, 2013).

Mångfald

Ett av huvudmålen med överenskommelsen (Prop. 2008/09:207) är att stödja framväxten av en betydligt större mångfald av utförare och leverantörer inom hälso- och sjukvården samt omsorgen. I en uppföljning av överenskommelsen (Gavelin, 2010) diskuteras att exempelvis förändrade bidragsbestämmelser och nya krav på översyn driver ideella organisationer att ta en allt mer professionaliserad och entreprenörsbaserad form, vilket i sin tur kan uppfattas som ett hot mot idéburen sektors mångfald. Principen om mångfald i överenskommelsen innebär bland annat att olikheten är att betrakta som en tillgång i sig hos den mångfald av idéburna organisationer som bygger på demokratiska värden. Marmotrapporten (Marmot, 2010) drar slutsatsen att frågor om hållbar finansiering måste åtgärdas och att mångfalden i den tredje sektorn behöver stödjas. Ett

exempel som tas upp är att kortsiktig finansiering hotar överlevnaden för mindre idéburna organisationer.

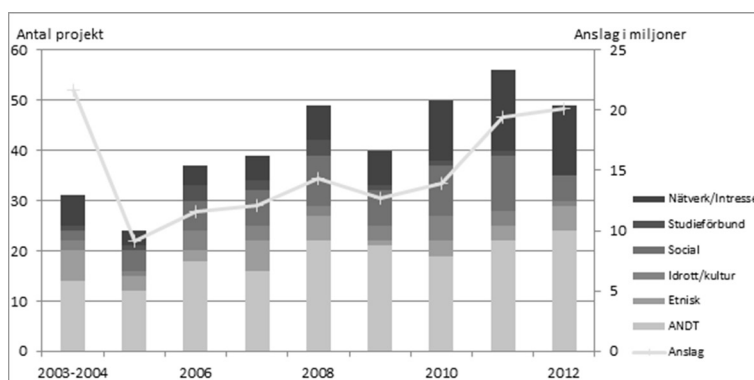
Det finns lite kunskap om de som arbetar ANDT-förebyggande inom de idéburna organisationerna. En sådan kunskap är av vikt då dessa personer ofta har en betydande roll för projektens resultat. Denna artikel belyser projektledarnas bakgrund, hur de ser på sina arbetsuppgifter samt sin roll som projektledare.

Material och metod

Sedan 2003 har forskarteamet inom forskningsprogrammet ”Med kraft och vilja” vid Örebro universitet dokumenterat 375 projektanslag innefattande 190 unika projekt genomförda av ett 60-tal olika idéburna organisationer. Organisationerna skiljer sig från varandra avseende ideologi, värdegrund, struktur och antal medlemmar. Projektet har även utgjort en mångfald när det gäller arenor och målgrupper. Ofta rör det sig om särskilda målgrupper, etniska och sociala grupper, som inte alltid nås av den offentliga sektorns information och interventioner.

Kategoriseringen av de idéburna organisationerna inom forskningsprogrammet 2003-2012 har gjorts utifrån deras huvudsakliga inriktning (figur 1). Gränsdragningen är svår och en del organisationer kan passa in i flera kategorier. Organisationer inom kategorin ANDT har sin huvudsakliga inriktning och verksamhet inom något av områdena alkohol, narkotika doping eller tobak. Etniska organisationer grundar sig på en specifik etnisk tillhörighet och riktar sin verksamhet främst mot den egna etniska gruppen. Sociala organisationer har en bred social inriktning där både verksamhet och målgrupp kan variera. Nätverk/Intresseorganisation består av organisationer som endast har en sakfråga som grund för organisationen eller som riktar sig mot en specifik målgrupp.

Parallellt med att hundratals olika ANDT-förebyggande och utvecklingsinriktade projekt genomförts har forskarteamet samlat in data till fördjupningsstudien Projektledandets konst. Vartannat år, med start 2003, har alla projektledare inom befintlig projektportfölj, det vill säga alla projekt som

Figur 1. Antal projekt samt anslag i miljoner per år 2003-2012 uppdelat på typ av organisation.

Tabell 1. Frågor aktuella för denna artikel samt vilket år de förekommit i projektledarenkäten.

Enkätfrågor	År				
	2003	2005	2007	2009	2011
Organisation (kategori, storlek)	x	x	x	x	x
Kön	x	x	x	x	x
Ålder	x		x	x	x
Högst avslutad utbildning	x				x
Hur väl trivs du med ditt arbete?/Hur väl har Du trivts med ditt arbete under tiden som projektledare?	x	x	x	x	x
Har du tidigare arbetat med förebyggande arbete?	x		x	x	x
Har Du varit projektledare tidigare?	x	x	x	x	x
Var Du medlem i organisationen innan Du började arbeta med detta projekt?	x			x	x
Arbetar du utöver detta projekt ideellt i denna förening?	x			x	x
Vilka av följande ord beskriver bäst dina arbetsuppgifter idag? (18/21 alternativ)	18	18	21	21	21
Vad är Din erfarenhet av dessa roller i det projekt Du bedrivit? (11 skalfrågor)		x	x	x	x

beviljats medel det aktuella året, ombetts att besvara en enkät. Totalt har enkäten besvarats fem gånger. Enkäten har innehållit samma frågeområden men de specifika frågorna har varierat och utvecklats under åren. Frågeområdena belyser projektledarrollen, erfarenheter kring projektet, projektledarens arbetssituation, bakgrund och hälsa samt stöd och samverkan. Enkäten har bestått av både flervalsfrågor

och öppna frågor. De frågor som fokuseras i denna artikel rör projektledarnas bakgrund och tidigare erfarenheter samt syn på sina arbetsuppgifter, roller och samverkan (tabell 1).

Under perioden har sammanlagt 168 enkäter besvarats av 112 unika personer (tabell 2). Detta innebär att ett flertal personer besvarat enkäten vid fler än ett tillfälle. En person har besvarat

Tabell 2. Antalet projekt, enkäter och unika projektledare som deltagit i studien.

År	Antal projekt inom portföljen	Antal enkäter	Antal nytillkomna projektledare/tillfälle
2003	31	41	41
2005	24	35	3
2007	39	27	23
2009	40	28	15
2011	56	37	30
Totalt	190	168	112

enkäten alla fem tillfällen den delats ut och 32 personer har besvarat enkäten vid två tillfällen. Majoriteten av projektledarna har besvarat enkäten en gång. De personer som besvarat enkäten mer än en gång har oftast tillhört samma organisation men drivit ett antal olika projekt under 2003-2012. För de som deltagit fler än en gång används enbart svaren från den första enkäten. Ett projekt kan ha flera projektledare

som besvarat enkäten samma år varför antalet enkäter år 2003 och 2005 överstiger antalet projekt.

Analys

Deskriptiv statistik samt analyser i form av chi2-test och t-test har använts. Endast flervalsfrågor har analyserats för denna artikel. Arbetsuppgifter, roller och samverkan jämförs med avseende på projektledarnas kön, ålder

Tabell 3. Projektledarnas bakgrund.

Variabel	n	%
Kön	112	
Kvinnor		58
Män		42
Ålder	109	
< 30 år		13
31-40 år		25
41-50 år		29
> 50 år		33
Utbildning	75	
Lägre än högskoleutbildning		45
Minst högskoleutbildning		55
Organisation	109	
ANDT		45
Etnisk		11
Idrott/kultur		7
Studieförbund		3
Nätverk/intresse		22
Social		12
Anslag	108	
< 250 000 kr		34
250 000 - 399 000 kr		16
400 000 - 749 000 kr		34
> 750 000 kr		16

(uppdelat på under respektive över 40 år), utbildning (högskoleutbildning eller inte), storlek på projektanslaget (under respektive över 400 000 kr) samt kategorisering av organisationerna enligt ovan, men även som dikotomisering på ANDT-organisation respektive icke ANDT-organisation.

Resultat

Projektledarnas bakgrund och tidigare erfarenheter

Fördelningen mellan manliga och kvinnliga projektledare har varit ungefär 40 % män och 60 % kvinnor vid alla fem datainsamlingar (tabell 3). Högst andel av projektledarna är över 50 år, med 41-50 år som näst vanligast kategori. Endast en dryg tiondel är yngre än 30 år. Högre andel av de kvinnliga projektledarna är under 40 år (46 %

vs 26 %, $p=0,034$). Inom de organisationer som har ANDT-frågor som sin huvudinriktning samt nätverk/intresseorganisationerna är drygt 60 % av projektledarna kvinnor. Inom de etniska organisationerna är fördelningen helt jämn mellan könen medan det inom idrott/kultur är uteslutande män. De äldre projektledarna ($p=0,043$) och projekt som har bedrivits av ANDT-organisationer ($p=0,002$) har i genomsnitt haft högre anslag. Mer än hälften av de projektledare som det finns utbildningsuppgifter på (frågan fanns endast med vid två tillfällen) har studerat på högskolenivå. Det finns inga signifikanta skillnader mellan kön, ålder, organisationstyp eller storlek på anslag när det gäller utbildning.

Majoriteten av projektledarna har varit projektledare tidigare (tabell 4). Det är

Tabell 4. Projektledarnas erfarenheter.

Variabel	n	%
Tidigare erfarenhet av förebyggande arbete	107	
Inom ANDT		74
Inom annat område		37
Inom båda		86
Tidigare erfarenhet av projektledning	103	
I samma organisation		62
I annan organisation		25
I företag		22
I kommun		22
Annan verksamhet		28
Har inte tidigare erfarenhet		17
Tidigare medlem inom organisationen	83	
Ja		69
Arbetar även ideellt inom organisationen	83	
Ja		46

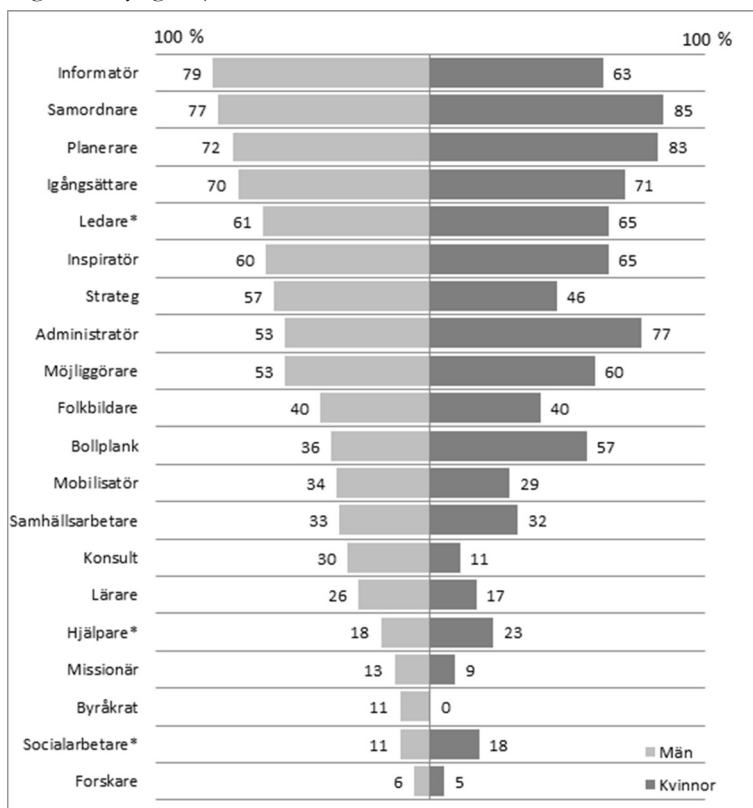

endast 17 % som inte varit projektledare varken i en idéburen organisation, företag, kommun eller annan verksamhet innan. Det förekommer inga signifikanta skillnader mellan kön, utbildningsnivå, organisationstyp och storlek på anslag. Hos de äldre har däremot en högre andel arbetat som projektledare tidigare (95 % vs 64 %, $p < 0,001$).

Huvudparten av projektledarna har tidigare arbetat med förebyggande arbete inom alkohol- och drogområdet eller inom annat område; de manliga projektledarna i högre utsträckning än de kvinnliga (96 % vs 78%, $p = 0,01$), de äldre projektledarna i högre utsträckning än de yngre (91% vs 76 %,

$p = 0,04$) och de högutbildade i högre utsträckning än de lägre utbildade (90 % vs 71 %, $p = 0,03$).

En hög andel av projektledarna var medlemmar i organisationen innan de blev projektledare. Nästan hälften svarade även att de utöver projektet arbetar ideellt i organisationen. Högre andel av männen var medlemmar i organisationen innan projektet (82 % vs 60 %, $p = 0,04$). De projektledarna som var medlemmar innan tillhörde projekt med i genomsnitt högre beviljade anslag. I vissa av projekten är det dock inte möjligt att vara medlem, exempelvis länsidrottsförbund.

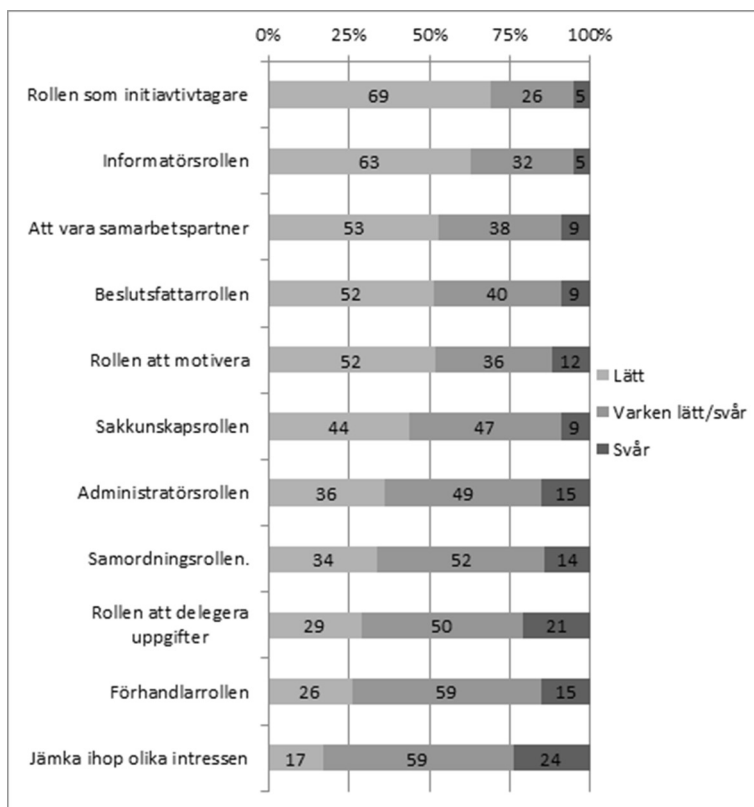
Figur 2. Andel som angivit att dessa ord bäst beskriver deras arbetsuppgifter som projektledare. $n = 75-112$. *svarsalternativ som inte fanns med 2003 och 2005.

Ungefär 85 % av projektledarna i denna studie trivs mycket väl med sitt arbete som projektledare. Endast en person anger att den inte trivs särskilt bra. Det förekommer inga signifikanta skillnader mellan kön, ålder, utbildning, organisation eller storlek på anslag.

Projektledarnas syn på sina arbetsuppgifter

De ord som högst andel av de kvinnliga projektledarna menar bäst beskriver deras arbete är samordnare, planerare och administratörer (figur 2). De manliga projektledarna har också angett samordnare och planerare men ser sig sedan som informatörer. Kvinnor ser sig i högre utsträckning som adminis-

tratorer (77 % vs 53 %, $p=0,008$) och bollplank (57 % vs 36 %, $p=0,03$) och i lägre utsträckning som byråkrater (0 % vs 11 %, $p=0,011$). Det är endast projektledare över 40 år som anger att de ser sig som missionärer (18 %). Högre andel av de äldre projektledarna samt de i projekt med lägre anslag ser sig också som konsulter. Ju högre anslag desto högre andel ser sig som bollplank ($p=0,015$). Endast projektledare i icke-ANDT organisationer ser sig som byråkrater (8 %, $p=0,039$) och endast de med högskoleutbildning ser sig som forskare (15 %, $p=0,02$). Högre andel av projektledarna med höga anslag ser sig som strateger (61 % vs 39 %, $p=0,02$).

Figur 3. Projektledarnas erfarenhet av olika roller. n=60-102

Projektledarnas erfarenheter av olika roller

De roller som högst andel av projektledarna i denna studie tycker är lätta är rollen som initiativtagare (69 %) och informatör (63 %) (figur 3). Högst andel tycker rollen som förhandlare (15 %) och att jämka ihop olika intressen (24 %) är svåra. Högre andel av männen tycker att förhandlarrollen är svår (30 % vs 6 %, $p=0,018$).

Av de projektledare som driver projekt med lågt beviljade anslag tycker högre andel att samordningsrollen (21 % vs 6 %, $p=0,025$) och att vara samarbetspartner (18 % vs 2 %, $p=0,039$) är svår. Projektledare utan högskoleutbildning tycker i högre utsträckning att förhandlarrollen är svår (27 % vs 8 %, $p=0,045$).

Diskussion

Den ”typiska” projektledaren som har fått utvecklingsmedel beviljade för projekt under åren 2003 till 2012 är något oftare en kvinna, oftast över 50 år samt har en högskoleutbildning. Projektledaren har tidigare arbetat med ANDT-förebyggande arbete och har tidigare även varit projektledare i sin nuvarande organisation. Projektledaren var oftast medlem i organisationen innan och arbetar ibland även ideellt i sin organisation. Viktigt att poängtera är dock att det trots att det finns ett flertal ”typiska” projektledare så förekommer det en relativt stor variation. Något som behöver betonas är också att deras organisationstillhörighet och situation kan skilja sig väsentligt åt. Projektledaren kan lika ofta komma från en stor ANDT-organisation med

stora projektmedel som från en mycket liten organisation med små projektmedel.

I förhållande till hur andra studier beskriver de ideellt engagerade samt de som arbetar ANDT-förebyggande har vår ”typiska” projektledare många likheter. De beskriver även sina respektive arbetsuppgifter med samma ord, det vill säga samordnare, ingångsättare och inspiratör.

Intressant är att spekulera i om det är samma personer som arbetar med ANDT-frågor i idéburna organisationer och i offentliga sektorn eller om det bara är två grupper av människor med samma intresse. Vår reflektion efter drygt 10 års erfarenhet är att det är två olika grupper, men vad skiljer då dem åt? En förklaring utifrån resultatet är rekryteringen av projektledare till idéburna organisationer. Många av projektledarna i denna studie är rekryterade internt, de har fått jobbet för att de fanns i organisationen innan, de kan själva ha varit med och skrivit ansökan eller funnits på plats när pengarna beviljats. Är det så att kortsiktiga medel tvingar organisationerna att rekrytera internt och redan ha en person i beredskap när pengarna beviljas? Om pengarna var mer långsiktiga skulle organisationerna då i högre grad gå utanför sin egen organisation för att rekrytera? Vad är viktigt för en idéburen organisation när de rekryterar en projektledare respektive viktigt för en kommun när de rekryterar en ANDT-samordnare? Kan det vara så att en idéburen organisation i högre utsträckning efterfrågar organisationskännedom, engagemang

och lojalitet? Vilka satsar på en karriär inom den idéburna respektive den offentliga sektorn?

Det vi vet genom åren är att mångfalden av organisationer inom denna satsning är stor. Det kan även betyda att mångfalden av de som leder projekten även är större än inom den offentliga sektorn. Att olika typer av idéburna organisationer får utvecklingsmedel inom ANDT-området ökar mångfalden av målgrupper som både nås av och arbetar med frågan vilket är ett mervärde. I nästa artikel i detta nummer lyfter vi fram vad projektledarna ser som mervärden och hinder med att idéburna organisationer arbetar ANDT-förebyggande (Green et al., 2014).

Referenser

- Andréasson, S., Göransson, B., Lindberg, J., Nycander, S., Romanus, G. & Westerholm, B. (2007). *Solidarisk alkoholpolitik*. Stockholm: Hjalmarsson & Högberg och Alkoholpolitiskt forum.
- Blennberger, E., Habermann, U. & Jeppsson Grassman, E. (2004). *Genus och civilt samhälle*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Danielsson, A., Zetterberg, P & Amnå, E. (2009). *Bidrag till vad? En kunskapsöversikt över effekter och metoder rörande statliga bidrag till ideella organisationer*. Rapport till Ungdomsstyrelsen 2009.
- Eriksson, C., Geidne, S., Larsson, M. & Pettersson, C. (2010). *Med kraft och vilja. Alkohol- och drogförebyggande arbete inom Socialstyrelsens stöd till frivilligorganisationer 2003-2009*. Örebro: Studier i folkhälsovetenskap Örebro universitet, 2010:1.
- Eriksson, C., Geidne, S., Larsson, M. & Pettersson, C. (2011). *A Research Strategy Case Study of Alcohol and Drug Prevention by Non-Governmental Organizations in Sweden 2003-2009*. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, 6(8).
- Fröding, K., Geidne, J., Elander, I. & Eriksson, C. (2011). *Towards sustainable structures for neighborhood development?: Healthy city research in four Swedish municipalities 2003-2009*. *Journal of Health Organization and Management*, 27(2), 225 – 245.
- Gavelin, K. (2010). *Uppföljning av Överenskommelsen mellan regeringen, idéburna organisationer och Sveriges Kommuner och Landsting – Del 1*. Stockholm: Ersta Sköndal Högskola
- Geidne S. (2012) *The Non-Governmental Organization as a Health promoting Setting: Examples from Alcohol Prevention Projects conducted in the Context of National Support to NGOs: Örebro universitet*.
- Green, S., Pettersson, C., Geidne, S., Fredriksson, I., Larsson, M. & Eriksson, C. (2014). *Mervärde och hinder med idéburna organisationers ANDT-förebyggande arbete*. *Socialmedicinsk tidskrift*, 91 (1), 18-29.
- Hammare, U. & Stenbacka, S. (2003). *Socialt inriktade organisationer som arbetar mot missbruk. Vilka är de, vad gör de och vad vet forskarna?* Stockholm: Socialstyrelsen.
- Häregård, A. (2005). *Nya villkor. Uppföljning av de drogförebyggande samordnarna i Sverige 2005*. Alkoholkommittéen.
- Jeppsson Grassman, E. & Svedberg, L. (1999). *Medborgarskapets gestaltningar – insatser i och utanför föreningslivet*. I E. Amnå (red.). *Civilsamhället*. Stockholm: Fritzes. *Demokratiutredningens forskarvolym nr 8*. SOU 1999:84.

- Linderyd, A. (2008). Frihet utan oberoende. Civila samhället och relationen till stat och kommun. Stockholm: Sektor 3.
- Marmot, M. (2010). Fair Society, Healthy Lives. The Marmot review. Strategic review of health inequalities in England post-2010. <http://www.instituteofhealthequity.org/projects/fair-society-healthy-lives-the-marmot-review>.
- Montin, M. (2013). Länsamordnare på Länsstyrelsen Örebro län. Uppgifter om länsamordnarens bakgrund. Personlig kommunikation [2013-12-16]
- Olsson, L-E., Jeppsson Grassman, E. & Svedberg, L. (2005). Medborgarnas insatser och engagemang i civilsamhället – från 2005 års befolkningsstudie. Stockholm: Sköndalsinstitutet.
- Pettersson, C. (2010). Parents' Possibility to Prevent Underage Drinking – Studies of Parents, a Parental Support Program, and Adolescents in the Context of a National Program to Support NGOs: Örebro universitet.
- Proposition 2008/09:207. Överenskommelse mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges Kommuner och Landsting. Stockholm: Integrations- och jämställdhetsdepartementet.
- Proposition 2009/10:55. En politik för det civila samhället. Stockholm: Integrations- och jämställdhetsdepartementet.
- Proposition 2010/11:47. En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken. Stockholm: Socialdepartementet.
- Regeringen (2014). Stöd och bidrag. <http://www.regeringen.se/sb/d/1982/a/154923> Hämtat 2014-02-19
- Riksrevisionen (2010). Statliga stöd i alkoholpolitiken– Påverkas ungas alkoholkonsumtion? RiR 2010:21. Stockholm: Riksdagstryckeriet.
- SCB (2011). Det civila samhället– ett regeringsuppdrag med undersökningar från Statistiska centralbyrån. Statistiska centralbyrån. http://www.scb.se/statistik/_publikationer/OV9999_2010A01_BR_X105BR1101.pdf
- Svedberg, L. (2005). Det civila samhället och välfärden – ideologiska önskedrömmar och sociala realiteter. I Erik Amnå (red). Civilsamhället. Några forskningsfrågor. Stockholm: Riksbankens jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag.
- Svedberg, L., von Essen, J. & Jegermalm, M. (2010). Svenskarnas engagemang är större än någonsin. Insatser i och utanför föreningslivet. Stockholm: Ersta Sköndal högskola.
- Tschirhart, M. & Bielefeld, W. (2012). Managing Non-profit Organizations. Somerset, NJ, USA: Wiley.
- Wijkström, F. & af Malmberg, M. (2005). Mening & mångfald. Ledning och organisering av idéburen verksamhet. I Amnå, E. (red.) Civilsamhället. Några forskningsfrågor. Stockholm: Riksbankens Jubileumsfond/Gidlunds.
- Wilson, M. I. & Larson, R. S. (2002). Nonprofit Management Students: Who They Are and Why They Enroll. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 31 (2):259-270.